

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija prigodom 20. obljetnice Varaždinske biskupije
Varaždin, 1. listopada 2017. godine.
Liturgijska čitanja: *Ez 18,25-28; Fil 2,1-11; Mt 21,28-32*

Draga braćo u biskupskoj, prezbiterskoj i đakonskoj službi,
poštovani redovnički poglavari i poglavarice!

Draga Crkvo varaždinska, braćo i sestre u Kristu Gospodinu!

1. Danas sam, pozvan od varaždinskog biskupa mons. Josipa Mrzljaka, namjeravao sudjelovati u ovom Slavlju, međutim spriječen zdravstvenim razlozima, želim, pozdravljajući sve vas okupljene, i na ovaj način podijeliti slavljeničko zajedništvo s vama. U zahvalnosti Gospodinu za njegovu prisutnost, za poticaje njegova Duha i za življeno svjedočanstvo vjere tijekom proteklih dvadeset godina, od srca čestitam ovu obljetnicu ponajprije Tebi, biskupe Josipe, dragi pastiru Crkve varaždinske, te svim svećenicima, redovnicima i redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima, redovničkim kandidatima i kandidaticama; vjeroučiteljima, biskupijskim i župnim suradnicima, svim vjernicima, obiteljima, roditeljima, djeci i mladima, djedovima i bakama, svima koji su se ugradili i koji se ugrađuju u Varaždinsku biskupiju; kojima je ona na srcu i koju osjećaju svojim domom, svojom brigom i radošću.

Slaveći ovu obljetnicu ne vraćamo se na neku odluku donesenu u uredu i udaljenu od života ljudi. Nije to ni pogled unatrag koji se zaustavlja u prošlosti, zanemarujući brazdu koju je Bog nama povjerio, već usmjeravanje pogleda prema budućemu. Ovo je zahvalni spomen koji povezuje, koji prepoznaje polazišta, životnu snagu i postaje hoda u povijesnome tijeku. Postojanje Biskupije važno je za život vjerničke, ali i društvene zajednice.

Kad je prije dvadeset godina papa, danas sveti, Ivan Pavao II. od Zagrebačke nadbiskupije odvojio dekanate i župe od kojih su nastale Varaždinska i Požeška biskupija, bilo mu je važno da se »lakše i

prikladnije vrši apostolska služba«. Iza te jednostavne naznake iz apostolskog pisma, kojim je sveti Ivan Pavao II. uspostavio Varaždinsku biskupiju, nalazi se život vjernika, otajstvo Kristove Crkve, koja se očituje u konkretnim životima kršćana.

2. Upravo zbog te životnosti nije moguće samo riječima te pojedinačnim sjećanjima i slikama obuhvatiti sve ono što sadrži dvadeset godina ove Biskupije. Tu otajstvenu stvarnost može zahvatiti samo slavlje Božje prisutnosti u kojoj se spaja prošlost i sadašnjost, u koju uviru događaji i doživljaji, u kojoj naizgled i nevažno darivanje iz ljubavi ima svoj smisao.

Gledajući unatrag, od samih početaka kršćanstva u ovome je hrvatskom kraju prisutna snaga Radosne vijesti i kršćanske kulture, ali od trenutka kada je Varaždin postao biskupskim i biskupijskim gradom, u njemu se, ponajprije u ovoj katedrali, na osobit način zrcali duh i baština, iskra i gorljivost ljudi ne samo iz Varaždina, nego i iz Međimurja, Zagorja i Podravine, kao i onih koji u ovu mjesnu Crkvu iz drugih dijelova Hrvatske i svijeta unose zajedništvo jedne svete katoličke i apostolske Crkve.

Od uspostave Biskupije gradi se i razvija vjernički identitet s varaždinskim predznakom pripadnosti, osjetljiv na posebnosti kulture koja se odražava na svim područjima življenja. Pritom valja primijetiti da je tijekom dvadeset godina stasao novi naraštaj koji je niknuo iz krila ove mlade Biskupije i koji će nastaviti, snagom istoga Duha, donositi nove plodove onoga stabla koje je Bog po Isusu Kristu podario čovječanstvu, po križu koji je plodove grijeha i smrti preobrazio u plodove radosti uskrsnuća.

3. U spomenu na biskupijske početke razvidna je oslonjenost na stoljetnu duhovnost ovoga kraja koju su protkali nesebični ljudi nošeni vjerom ponajprije u brizi za čovjeka u njegovim duhovnim i tjelesnim potrebama. U divnome vijencu samozatajnih dijecezanskih svećenika, od župnika do raznih duhovnih pratitelja, nezaobilazna je prisutnost redovnika franjevacu male braće, kapucina, konventualaca i trećoredaca, kao i redovnica različitih družba: dominikanki, karmelićanki Božanskoga Srca Isusova, kćeri Božje ljubavi, kćeri milosrđa, školskih sestara franjevki, klanjateljica Krvi Kristove, franjevki misionarki, sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga, služavki Maloga Isusa, te ovdje u Varaždinu posebno uršulinki.

Tijekom dvadeset godina zaživjeli su novi oblici pastoralna, osobito oni koji se odnose na vjeronauk i katehezu, na pastoral mladih i obitelji. Posebno pak mjesto u tim nastojanjima imaju razne udruge te mnogovrsni oblici karitativnog djelovanja i misijskih poveznica.

U brizi za ljude neizostavna su materijalna sredstva koja su ulagana u izgradnju i obnovu crkava, pastoralnih centara, dragocjene baštine kulture, čije značenje nadilazi granice ove Biskupije te pripada općehrvatskoj i svjetskoj riznici ljepote i umijeća. Utrošena sredstva nemaju svoj konačni smisao u materijalnome, nego svjedoče nastojanja u promicanju dubljih vrijednosti, vidljivih u sustavu širokoga spektra kršćanskih vrjednota neodvojivih od hrvatskoga narodnoga bića.

4. Braćo i sestre, današnje slavlje upućuje na spomen varaždinskih biskupa, u svjetlu čijih se biskupskih gesla može lakše pristupiti bitnim odrednicama dvaju posljednjih desetljeća.

Prvi varaždinski biskup, pokojni mons. Marko Culej, čije tijelo počiva u ovoj katedrali, obilježio je prvo desetljeće života Biskupije. U njegovu se geslu: »Život i mir« osjeća i molitva i ispunjenje ljudske

najdublje čežnje u Bogu koji daruje život i koji ostaje s nama u Isusu Kristu koji je »mir naš« (Ef 2,14). To je geslo iz vremena kada je razarana Hrvatska, kojoj nije bilo dano da se, nakon urušavanja komunističkoga totalitarizma, raduje svojoj slobodi, nego je doveden u pitanje i sam njezin opstanak. Činilo se da život uzmiče, a da je mir neostvariv, mir za koji se sam biskup itekako zauzimao u širini crkvenoga, međureligijskoga i društvenoga okvira.

To njegovo geslo danas ima drukčiji prizvuk, koji jednakom snagom proročki zaziva poštivanje otajstva života, promicanje kulture koja u sebi ima ugrađeno to otajstvo, jer se samo s Bogom dolazi do istinskoga mira u čovjeku i u međusobnim odnosima. Danas zahvaljujemo za puno darova što smo ih osjetili i primili po službi biskupa Marka.

Drugi varaždinski biskup, mons. Josip Mrzljak, kojemu se upravo ove godine navršilo deset godina otkako je predstojnik Varaždinske biskupije, za geslo je izabrao: »Činiti dobro«. Nastavljajući graditi na tragu biskupa Marka, biskup Josip pokazuje svoju privrženost jednostavnosti i blizini s vjernicima upućujući uvijek na naš kršćanski poziv da činimo dobro, čak i onda kada se čini da taj trud ostaje bez ploda i da se dobrim ništa ne može mijenjati.

5. Dragi vjernici, znakovita je podudarnost ovoga obljetničkog slavlja s današnjom evanđeoskom riječju u kojoj se vidi nekoliko naglasaka, među kojima je istaknut obrat u sinu koji najprije izriče neposlušnost ocu, ali naknadno propituje svoj stav, kaje se zbog početnoga odbijanja i čini što mu je rečeno. Tako vidimo da poslušnost Božjoj volji redovito prolazi putem odmaka od sebičnih stavova što ih je sa sobom donio grijeh. Kajanje nam omogućuje vidjeti proturječje u kojemu se nalazimo sa samima sobom, s onim za što smo stvoreni, što je istinska radost u nama.

Radosna vijest je u tome da se i onaj čovjek koji je pošao lošim putem, ako traži Boga i njegovu pomoć, može promijeniti. Ta mogućnost obraćenja govori da grijeh nije takva snaga koja bi posvema mogla obuzeti čovjeka i imati posljednju riječ. U kajanju čovjek pronalazi ispravan put i vraća se k sebi i Bogu, iz čega se rađa sloboda i odgovornost.

Vjera nam ne jamči da nećemo pogriješiti niti od nas traži da nikada ne pogriješimo i ne sagriješimo, nego da, kada učinimo grijeh da ga prepoznamo te tražimo put oprostjenja i obraćenja, put od neodgovornosti do odgovornosti. A odgovornost je odgovor Bogu koji rađa dobrim djelom. Nije dovoljno željeti dobro, izreći ga, nego ponajprije – *činiti dobro*.

Dragi biskupe Josipe, dobro je znana Tvoja usmjerenost prema dobru, prema ublažavanju bijede i raznih potreba. Neka bude blagoslovljen taj put i onda kada ga drugi ne prepoznaju i kada ne žele pomoći. Biskupija je proročki znak i životni prostor stvarne prisutnosti Boga koji poziva čovjeka u radost spasenja, u radost obraćenja i činjenja dobra. Toliko smo se puta osvjedočili da Crkvu izgrađuje samo djelo učinjeno iz ljubavi, samo dobro djelo.

To je put koji je sveti Pavao povjerio kršćanima u Filipima, ali i svima nama, naglašavajući: slogu, ljubav, jednodušnost, poniznost bez umišljenosti, u brizi za ono što se tiče drugih: »Ne starajte se samo svaki za svoje« (*Fil 2,4*). Sebičnost je razorna; zna lijepo govoriti o dobru, ali ne čini dobro. Zapravo, drugo ime svetosti jest ljubav prema bližnjima.

6. Bula kojom je utemeljena Varaždinska biskupija započinje riječima: »*Clarorum sanctorum Methodii et Cyrilli praestantem operam commemorantes...*«. Bula spominje izvrsna djela glasovitih svetaca

Metoda i Ćirila, apostolskih vjerovjesnika, zaštitnika naše tadašnje Metropolitije, u krilu koje su nastale nove biskupije.

No, taj je sjaj svetosti vidljiv i u daljnjim stoljećima, sve do naših dana. To se očituje prije svega po svetim zaštitnicima: Marku Križevčaninu i kardinalu Alojziju Stepincu, proglašenom blaženim godinu dana nakon uspostave Biskupije.

Suvremenost i značenje blaženoga Alojzija danas zbližuju mjesnu i sveopću Crkvu, potiču na činjenje dobra i evanđeosko nadahnuće, na žrtvu za dostojanstvo čovjeka i obranu istine o našem životu i našoj pozvanosti na vječnost. Zacijelo nije puka slučajnost da je sadašnji biskup Josip obiteljskim podrijetlom blisko povezan s Blaženikom.

Obojica svetih zaštitnika Varaždinske biskupije, sveti Marko Križevčanin i blaženi Alojzije Stepinac, mučenici su koji ostaju uzor ljubavi i sjeme novoga rasta. O toj združenosti govori biskupijsko svetište Predragocjene Krvi Kristove u Ludbregu, kao i znakovitost Lepoglave, tog spomen-mjesta mučeničkog trpljenja blaženoga Alojzija.

Iz Lepoglavskoga zatvora blaženi je Alojzije – prisilno na vanjski način odvojen od vjernika – šutnjom, trpljenjem i mučeništvom svoga života snažno naviještao moć križa, tog izvora milosti za Crkvu. On nas danas sve poziva da ustrajemo u izgradnji nebeskoga kraljevstva darujući se svakodnevno drugima, znajući komu smo povjerovali. Jer, biti poslušan nebeskom Ocu donosi najveću radost, ali jednako tako nije odvojivo od križa.

S posebnim osjećajima zahvalnosti i ljubavi spominjemo se i pape-utemeljitelja Ivana Pavla II., koji je također važno duhovno žarište u našoj memoriji. Nakon što je proglašen svetim, zazivamo ga i kao vjernog zagovornika na putu svjedočenja Radosne vijesti i činjenja dobra. Ne zaboravljamo danas da i papa u miru Benedikt XVI. i sadašnji papa Franjo, svaki sa svojim naglascima, ostavljaju svoj trag u daljnjem

putu Biskupije koja razmatra sadašnje vrijeme i pokušava slijediti Božju volju u novim povijesnim obratima koji otvaraju i nove izazove i milosne trenutke.

Nezaboravnim ostaje i moj predšasnik, sluga Božji kardinal Franjo Kuharić, ondašnji zagrebački nadbiskup i metropolit. Uvidjevši pastoralnu korist i potrebe u novim crkvenim i društvenim okolnostima, on je pokrenuo i vodio proces osnivanja novih biskupija, a njegova pastirska skrb i poglavito duhovni temelji stvorili su preduvjete i dali mogućnost novog iskoraka.

7. Braćo i sestre, ova obljetnica nije tek prolazni treptaj, nego i poziv na našu odgovornost. Pomaže nam uočiti što je vrijedno, što ostaje i na čemu treba nastaviti graditi. Zato molimo Gospodina da nam pomogne svjedočiti da ne ljubimo samo riječju, nego ponajprije djelom i istinom (*1 Iv 3,18*).

Kada se sjetimo napora i muka koje su ljudi ovog hrvatskoga kraja prošli, i onih koji su u prošlosti s dubokim ranama i u suzama odlazili u tuđinu, noseći sa sobom svoj rodni kraj, ne može nam biti svejedno kakvu ćemo domovinu danas graditi i voljeti, kako čuvati obitelji, odgajati djecu, oduševljivati ih za dobro, za promicanje života, za ljubav prema Crkvi i domovini Hrvatskoj.

I dalje će crtu obzora nad Varaždinom označavati tornjevi varaždinskih crkava i spajati sve krajeve ove Biskupije sa srcima ljudi koji isto vjeruju i za istim teže. I susretat će se u ovoj majci-crkvi cijele Dijeceze, katedrali posvećenoj Blaženoj Djevici Mariji, kojoj su posvećene i tolike crkve i kapele u Varaždinskoj biskupiji i kojoj se s iskrenom pobožnošću povjerava podravska, zagorska i međimurska duša hrvatskih ljudi.

Draga braćo i sestre Crkve varaždinske, dok se radujem što sam i sam mogao biti dionikom i pratiteljem vašega dvadesetogodišnjeg života, kao brat u vjeri i kao metropolit zazivam Božji blagoslov na sve vas, s posebnom molitvom za zagovor Presvete Bogorodice Marije, Majke Crkve, svetog Josipa, zaštitnika Hrvatske, te biskupijskih zaštitnika: svetoga Marka Križevčanina, neustrašivog navjesticatelja Radosne vijesti i blaženog Alojzija Stepinca, svjedoka čiste savjesti.

Amen.

† Kardinal Josip Bozanić
nadbiskup metropolit zagrebački